

Афган

Володимир Приймак

Через ніч їх піднімали четвірками. Ноги вголобисті, онучі під пахву — в гелікоптер, перевзувалися в повітрі. На кишлаки. Аби вспіти до схід сонця, аби з першими променями посіяти вогнем.

— Доброго ранку, Афган...

Тої ночі днювальний змилив, він підняв молодого. Помилку виявив, як шикувались до сніданку. "А де мої?" — стрельнуло, коли нікого не побачив з екіпажу. Штабний був невиспаний, зіжмаканий і апатичний.

— Згоріли твої...

— Як згоріли?!.

— А так, згоріли...

Він дожував цигарку, а чи вже просто жовтий фільтр, і виплюнув.

— Нема... Всі повернулися, а їх нема...

Стояв перед штабним, і поволі доходило, що це вже все. У вертольоті залишився автомат. Очумілі, вони давно вже не тягали за собою автомати. Залишали у вертольоті, як залишали шуфлю різноробочі на колгоспному дворі. А чи не надто дбайливий тесля сокиру в штельмахарні. Ближче до полудня з нього зірвали погони і забрали ремінь з п'ятикутною зіркою.

— Продав душманам?!.

Він знав, що це трибунал. Він плакав і просив прокурора.

— Вертолїт! Дайте вертолїт, я знайду!..

З нього сміялись.

— Який вертолїт!..

— Кому?!.

— І куди...

По обіді ескадрилья все ж піднялась. Два гелікоптери чергували в небі, один — сів в ущелину. З уламків, що звисали по скелях, ще диміло, обгорілий, лежав екіпаж. Впізнав молодого, лежав з відкритими очима і ніби дивився у високе небо Афганістану. Молодий прибув з весняним призовом, матраци в наметі їх були поруч, днювальний й змилив.

— Ще мама нічого не знає...

Майнуло як щось надто буденне, як ніби зайшов молодий до сусіда в грушки і йому за це буде. Він мандражив, він метушився поміж тілами, наткнувся на моторошно холодну відірвану руку. Без автомата не було чого повертатись, краще вже тут, біля руки. Автомат він знайшов. Це був уже й не автомат, кавалок обгорілого ствола. Він номер пам'ятає досі. Ми смалили горілку в старому Поточиському лісі, був гарний день і ще доволі синє небо листопада.

— Давай нап'ємося до смерті...

Казав мені Афган. Мені не хотілося, аби до смерті, та я не міг відмовити Афгану. В той час, коли літали гелікоптери на кишлаки, служив в РА і я, і я мав сіяти вогнем.

— Доброго ранку, Афган...

Але я був по цей бік, і моє щастя було в цім.